

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2024/25:33

Fredagen den 23 maj

§ 1 Jordbruksfrågor

Statssekreterare Daniel Liljeberg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 24 mars 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 26 maj 2025

Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar dagens sammanträde med EU-nämnden öppnat och välkomnar statssekreterare Daniel Liljeberg med medarbetare till EU-nämnden.

Jag kan för EU-nämndens ledamöter berätta att det bland annat är konselj i dag på förmiddagen, och det är anledningen till att EU-nämnden i dag kommer att ha sitt sammanträde tillsammans med tre olika statssekreterare.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 2 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Fru ordförande! EU-nämnden har erhållit en rapport från nämnda möte, och jag är beredd att svara på ytterligare frågor kring den.

Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen när det gäller återrapporten och går vidare till information och samråd inför möte i rådet den 26 maj 2025. Vi börjar med dagordningspunkt 3, Marknadssituationen, särskilt efter invasionen av Ukraina och ändringen av USA:s tullpolitik. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 4 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Vid rådsmötet kommer kommissionen att informera om situationen på jordbruksmarknaderna, särskilt efter invasionen av Ukraina och ändringen av USA:s tullpolitik, följt av en diskussion. Ukrainas jordbruksminister Vitalij Koval, som även besökte Stockholm för någon vecka sedan, kommer inledningsvis att delta i mötet.

Det är för närvarande relativt stabilt på jordbruksmarknaderna trots det osäkra politiska läget. Lönsamheten inom svenskt jordbruk, särskilt för mjölk och gris, är tillfredsställande. Samtidigt bidrar osäkerheten och utvecklingen framöver till en fortsatt låg investeringstakt för de flesta

animaliesektorer. Efterfrågan på svenskt nötkött är stark. Färre mjölk- och köttkor leder samtidigt till färre kalvar och en brist på nötkött inom detaljhandeln.

För jordbruksgrödor ökar odlingen i år. Odlingsförutsättningarna har fram till vårbruket varit goda, men marknaden är pressad. Till detta finns en stor oro för torka framöver, som kan påverka grödoutvecklingen och möjligheten till bevattning.

Regeringen är positiv till att ordförandeskapet lyfter frågan om marknadssituationen under rådet. Regeringen anser att det är viktigt att eventuella förslag från kommissionen eller medlemsstaterna för att möta utmaningar för jordbruksmarknaderna belyses på ett transparent sätt.

Mot bakgrund av att regeringen driver en budgetrestriktiv linje är det viktigt att säkerställa att eventuella förslag som kommissionen presenterar inte innebär nya åtaganden som på kort eller lång sikt inte kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar.

Gällande handel och ändringen av USA:s tullpolitik kommer kommissionen att uppdatera rådet om den senaste handelsutvecklingen. Sammanfattningsvis befinner vi oss i en situation där USA:s 90-dagarspaus från de reciproka tullarna, som gäller fram till mitten av juli, har gett världen ett behövligt andrum.

Trots detta kvarstår en betydande osäkerhet. För EU:s del kvarstår tullar på den grundläggande 10-procentiga nivån för de reciproka tullarna liksom de sektorsspecifika tullarna på 25 procent för stål, aluminium, fordon och fordonskomponenter.

Kommissionen arbetar gentemot USA i två spår: fortsatt dialog för att hitta en förhandlad lösning samtidigt som man vid behov är beredd att svara med motåtgärder. Den 8 maj presenterade kommissionen ett förslag med ytterligare motåtgärder till ett värde av 100 miljarder euro ifall förhandlingsspåret med USA inte resulterar i en överenskommelse. EU kommer även att initiera en rättslig tvist av USA:s reciproka tullhöjningar i WTO.

Regeringen stöder EU-kommissionens förhandlingar med USA men anser att EU bör vara redo att vid behov vidta motåtgärder. EU-enighet är centralt, och det gäller även att motåtgärderna är viktade, proportionerliga och väl avvägda.

Regeringen kommer att ta ställning till kommissionens förslag om ytterligare motåtgärder efter noggrann analys och inhämtning av industrins synpunkter.

Vad gäller Ukraina kommer kommissionen att lämna en statusuppdatering. Stöd till Ukraina är fortsatt Sveriges främsta utrikespolitiska prioritering. Detta inkluderar stöd för Ukrainas ekonomi och EU-närmandeprocess. Därför driver Sverige på tillsammans med likasinnade EU-medlemsstater för att den kommande översynen av handelsavtalet med Ukraina blir så ambitiös som möjligt och att Ukrainas fortsatta reformframsteg speglas av framsteg i anslutningsprocessen till EU.

Vad gäller kommissionens senaste förslag om ändrade tullkvoter för jordbruks- och livsmedelsprodukter från Ukraina anser regeringen att förslaget inte är tillräckligt fördelaktigt för Ukraina, så som ett omförhandlat handelsavtal skulle ha varit. Samtidigt krävs övergångsbestämmelser i väntan på att ett nytt avtal är på plats för att

säkerställa att Ukrainas handel även fortsättningsvis kan ske effektivt och smidigt.

Sverige lade därför ned sin röst tillsammans med sju andra medlemsstater. Sverige har även varit upphovsmakare till en röstförklaring som vi och våra likasinnade lämnade i samband med omröstningen i går, där vi framhåller vikten av att kommissionen prioriterar en snabb och långsiktig lösning för EU:s handelsrelationer med Ukraina.

Regeringen kommer nu att fortsätta att tillsammans med våra likasinnade verka för omförhandlingar av det nuvarande handelsavtalet för att säkerställa bättre handelsvillkor för Ukraina.

I sammanhanget vill jag även poängtera att Sverige fortsätter att verka för att kommissionens förslag om höga importtullar för jordbruksprodukter, inklusive konstgödsel, från Ryssland och Belarus ska antas så snart som möjligt.

Anf. 5 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Tack till statssekreteraren för redogörelsen!

Från Miljöpartiets sida har vi i flera sammanhang lyft vikten av att belysa fisket och importen av fisk. Var fjärde torsk som importeras till EU kommer från Ryssland. Totalt har EU-länder köpt fisk från Ryssland för 7 miljarder kronor. När vi har lyft fram detta har vi också noterat ett gehör från regeringens sida, vilket är väldigt positivt.

Jag har därför några förslag på hur regeringens ståndpunkt kan innefatta detta. Mitt förslag är att man i stället för att skriva ”så långt som möjligt begränsar importen” skriver ”så snabbt som möjligt stoppar importen”. Efter ”jordbruksråvaror och jordbruksprodukter” föreslår jag att man lägger till ”fiskprodukter” från Ryssland och Belarus.

Jag menar att detta är ett sätt att reflektera den samsyn vi har på att detta måste ske skyndsamt men också innefatta fiskprodukter.

Anf. 6 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Tack så mycket för redogörelsen, statssekreteraren!

Centerpartiet har egentligen ingenting emot själva ståndpunkten som sådan. Vi står naturligtvis bakom att Ukraina är en oerhört prioriterad fråga, vilket leder mig in på den ryska fisken.

Jag skulle vilja ha en konfirmering av vad som egentligen gäller. När vi pratade om frågan i utrikesutskottet i går var ministern väldigt tydlig med att Sverige driver på för att verkligen få ett totalstopp av importen av rysk fisk. Jag undrar om det även gäller på jordbrukssidan, så att regeringen är med sig själv där. Det är egentligen bara detta jag vill kolla. Sedan gör det ju ingenting om man dessutom utvecklar detta till att gälla fler produkter, men låt oss ta fisken först.

Anf. 7 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Tack till statssekreteraren för redogörelsen!

Vi från Socialdemokraterna tycker också att mycket i ståndpunkten är bra. Vi tycker att regeringen ska känna stödet från vår sida för att driva på för att Ukraina ska få omfattande handelslättnader. Vi vill inte se någon försämring på det området, och vi tycker att det är synd att det finns medlemsstater som inte står upp för Ukraina på det sätt som Sverige gör.

2024/25:33

23 maj

Det är viktigt att Sverige tillsammans med likasinnade verkligen ser till att förhandlingsperioden blir lyckad både från EU:s sida och från Ukrainas sida. Vi har ett gemensamt intresse av att stärka handeln oss emellan. Vi vill att regeringen känner denna förväntan från vårt parti.

När det gäller Ryssland och Belarus håller vi med om det som Miljöpartiet och även Centern tog upp om fisk. Det gäller den del i standpunkten som handlar om att det är viktigt att så långt som möjligt begränsa importen av jordbruksråvaror. Vi tycker att det är lite för svagt, och jag undrar om man inte kan stärka detta. För oss är det viktigt att stärka detta; annars hakar vi på den avvikande standpunkten.

Vi vill att det ska stå som Miljöpartiet sa, det vill säga att man tar bort det här och är tydligare med att man vill begränsa importen. Vi tycker att det är bättre att skriva "så snabbt som möjligt stoppar importen" än "så långt som möjligt begränsa importen".

Vi tycker också att man ska lägga till "fiskprodukter" mot bakgrund av de rapporter som har kommit om att det finns rysk fisk på europeiska tallrikar. Det tycker vi är ytterst olämpligt.

Anf. 8 MALIN DANIELSSON (L):

Vi tycker förstås att det är en klok svensk linje att fortsätta att stödja Ukraina med stora handelslättnader även när det gäller jordbruksområdet. Vi ser att det finns en ganska stor jordbrukslobby just nu som försöker arbeta emot detta och samtidigt driva frågan om lägre tullar på rysk konstgödsel.

När Europaparlamentet för ett par veckor sedan röstade om tullfrihet för stål för Ukraina pågick intensiva desinformationskampanjer. Jag har därför en fråga. Ser ni samma risker för desinformation här när man fortsätter att driva den här frågan, och finns det i så fall saker vi kan göra?

Anf. 9 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Fru ordförande! Jag börjar med den sista frågan från Malin Danielsson kring desinformation. Jag håller med ledamoten om farhågorna och kan instämma i dem. Tyvärr är inte min kompetens på detta område, när det gäller desinformation och så vidare, utan det är andra statssekreterare och departement som sköter det. Det är utomordentligt allvarligt – det håller jag med om – men jag är rädd att jag inte kan ge ett bättre svar än så i dag.

När det gäller de tre inläggen från Rebecka Le Moine, Anna Lasses och Jytte Guteland uppfattar jag att det finns ett ganska likalydande yrkande kring fiskfrågan och rysk fisk.

Jag vill understryka för nämndens ledamöter att Sverige agerar mycket kraftfullt för att få till stånd sanktioner även när det gäller fisk. Vi lämnade till exempel en not 2024 tillsammans med Estland, Lettland och Litauen med en uppmaning till kommissionen att göra just detta.

Anledningen till att vi inte har kommit längre är inte Sverige, utan tvärtom hur andra länder ser på detta. Vi jobbar på, helt enkelt. För att nå maximala förhandlingsframgångar bedömer vi att den svenska standpunkten behöver utformas som den är, alltså "så långt det är möjligt".

Jag skulle tro att våra intentioner är precis desamma som ledamöternas.

Anf. 10 ANNA LASSES (C):

Då vill jag bara återigen försäkra mig om att det som utrikesministern sa i går om att Sverige verkligen entydigt kommer att lyfta detta med fisken i alla möten stämmer.

Jag funderar fortfarande på om jag ska hoppa på den avvikande ståndpunkten eller inte. Jag vill höra lite svar.

Anf. 11 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag hade egentligen samma fråga. Det vore fint om man kunde få ett förtydligande om detta. Är regeringens ståndpunkt att också lyfta fiskdelen i detta? Jag avvaktar gärna svaret.

Anf. 12 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Det kan vara viktigt att förtydliga att det är jordbruksmarknaden som ska diskuteras vid rådet på måndag, inte fisk. Men i ordet livsmedelsprodukt ingår ju fisk. Det vill jag tydliggöra för nämnden. Som jag sa i mitt förra inlägg har Sverige agerat för detta, och vi kommer att agera för det i alla relevanta möten.

Anf. 13 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Det är lite svårt att navigera riktigt här. Som statssekreteraren nämnde inkluderar ju livsmedelsprodukter också fisk.

Man nämner en not som har några år på nacken. Vi menar att regeringen måste ta kraftfulla tag. Statssekreteraren svarar att man kommer att lyfta detta i alla relevanta möten. Jag menar att ett sådant relevant möte är just detta. Även om det kanske ligger lite utanför, om man nu anser det, tycker vi att det är viktigt att ta upp detta även på det kommande mötet. Om jag kan få en kvittens på det kommer jag att nöja mig med det. Annars överväger jag att anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 14 VICE ORDFÖRANDEN:

Lite för att snabba upp det: Pratar vi bara fiskprodukter nu, eller pratar vi också om den andra skrivningen från Miljöpartiet?

(REBECKA LE MOINE (MP): Jag får återkomma om den.)

Du får återkomma. Vi pratar fortfarande enbart om fisk.

Anf. 15 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Eftersom jag inte har yttrat mig vill jag ändå vara tydlig med att jag stöder Miljöpartiet och Miljöpartiets fråga.

Anf. 16 VICE ORDFÖRANDEN:

Då ger jag ordet till statssekreteraren när det gäller just detta med fiskprodukterna.

Anf. 17 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Vi noterar ledamöternas och partiernas engagemang kring detta. I statsrådets anförande på måndag kan vi lägga till fisk, om det nu skulle

finnas någon tveksamhet kring det. Jag vet inte hur vi tänker översätta "livsmedelsprodukter", men vi kan lägga till fisk för att vara tydliga.

Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för den lyhördheten. Jag tycker ändå att det är betydelsefullt att ta det här tillfället i akt, så det är jag mycket tacksam över.

Anf. 19 ANNA LASSES (C):

Även jag uppskattar detta. Då önskar jag bara jordbruksministern och regeringen lycka till.

Anf. 20 JYTTE GUTELAND (S):

Jag vill säga samma sak. För oss är det viktigt att vi kan trycka på gemensamt, och då är det bra att detta läggs till i talet.

Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN:

Då verkar det som att vi kan gå in för landning när det gäller denna punkt. Efter detta utbyte och förbättrad ståndpunkt utifrån vad en del partier fört fram kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 4, Meddelandet om en vision för jordbruk och livsmedel. Det är en riktlinjedebatt.

Anf. 22 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Visionen om jordbruk och livsmedel presenterades av kommissionen i februari och diskuterades en första gång på rådsmötet i mars. I mars hade vi även en överläggning i miljö- och jordbruksutskottet om faktagenomemorian rörande visionen. Ordförandeskapet har tagit fram ett förslag till rekommendationer baserade på diskussionerna i den särskilda jordbrukskommittén rörande visionen, vilket kommer att diskuteras på rådet.

I stort har visionen tagits emot väl bland medlemsstaterna.

Regeringen välkomnar visionen och dess betoning på ökad konkurrenskraft och lönsamhet, vilket i stor utsträckning går i linje med målsättningen för den svenska livsmedelsstrategin. Sverige driver samtidigt en generell budgetrestriktiv hållning. Eventuella ökade utgifter på EU-budgeten ska finansieras genom omprioritering inom den fleråriga budgetramen.

Regeringen är positiv till visionens horisontella prioriteringar såsom digitalisering, kunskap och innovation, regelförenkling samt ambitionen att visionen ska bidra till att uppfylla miljö- och klimatmål. Regeringen är även positiv till det ökade fokuset på att främja en motståndskraftig primärproduktion som bidrar till livsmedelstrygghet och ökad beredskap.

Utifrån den diskussion som varit i den särskilda jordbrukskommittén vill regeringen i kommande rekommendationer särskilt betona vikten av ett antal frågor såsom nationell flexibilitet för medlemsstaterna vad gäller riktade inkomststöd, insatser för att främja generationsväxling och underlätta kapitalförsörjning, insatser för en hållbar nötköttssektor,

Anf. 23 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! När detta var uppe förra gången hade Vänsterpartiet en avvikande ståndpunkt. Jag tänker vidhålla den. Den handlade till stora delar om att vi menar att även begreppet hållbarhet borde lyftas in i inledningen och att vi också måste vara tydliga med att regelförenklingar inte får bidra till sänkta ambitionsnivåer eller ske på bekostnad av miljö- och klimatkrav.

Regeringen nämner i ståndpunkten också miljö- och klimatmål. Där vill vi föra in att 2040-målet ska vara nettonoll.

Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Även vi från Miljöpartiet vidhåller vår avvikande ståndpunkt från tidigare.

Sedan har jag en fråga angående den här punkten. Kommer den också att handla om djurtransporter? Är det någonting som ni kommer att diskutera inom detta?

Det vår kritik har handlat om är bland annat att vi inte tycker att CAP-stöden fördelas på ett rättvist sätt för att stötta de lantbrukare som verkligen ligger i framkant med att jobba med klimat- och miljöomställningen. Vi menar också att man borde försöka få in mer om bekämpningsmedel som är förbjudna för användning i EU. Här säger man i stället att saken ska utvärderas. Vi hade önskat att man hade kunnat gå längre här.

Annars hänvisar jag till det vi tidigare har framfört.

Anf. 25 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Vi från Socialdemokraterna håller med Centerpartiet om att man starkare bör få in detta med hållbarhet. Vi hade också en avvikande ståndpunkt tidigare om det. Vi står fast vid att det behövs starkare skrivning där.

Miljöpartiet tar upp en viktig fråga när det gäller djurtransporterna. Jag är nyfiken på att höra vad statssekreteraren har att säga om det. När man ändå pratar om visionen ligger ju i det också hur djuren blir behandlade.

Anf. 26 ANNA LASSES (C):

Jag håller med mig själv, uppenbarligen. Alltså: Vad Jytte Guteland sa.

Anf. 27 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Fru ordförande! Jag tar alla dessa synpunkter i klump och hoppas att jag inte glömmer någonting.

När det gäller klimat och hållbarhet anser vi att ståndpunkten som den är uttryckt av regeringen är tillräcklig. Jag sa även i mitt anförande att vi ser positivt på att visionen ska bidra till att uppfylla de högt ställda klimat- och miljömål som vi har inom EU.

När det sedan gäller djurtransporterna uppfattas det inte vara något som förväntas diskuteras. Vi kommer dock att referera till vikten av djurvälstånd från svenskt håll.

I och med det tror jag att jag har besvarat alla frågor, fru ordförande.

Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för svaret.

Jag vill bara skicka med, vilket jag brukar ta tillfället i akt att göra, vikten av att driva på för djurväl färden. Här ligger Sverige i framkant och har allt att vinna, även om man pratar om konkurrenskraft, på att fortsätta stärka djurväl färden.

I mitt tidigare inlägg glömde jag att säga att vi också har lyft fram behovet av naturkrediter, eller biokrediter, och kolkrediter som en del i att gynna och accelerera omställningen för de bönder som just jobbar med naturen och har höga ambitioner.

I Sverige har det ju förts en debatt angående betesrätten. Vi i Miljöpartiet ser en möjlighet att i visionen och senare i CAP:en föra in så kallade eco-schemes så att man kan få in mycket djurväl färd och djurväl färdersättningar. Skulle man nå framgång i det har vi kanske också en lösning på det problem med betesrätten som regeringen har identifierat. Från Miljöpartiet önskar vi dock att man i stället tog vägen att införa betesrätten i hela EU.

Jag ville få det sagt och önskar er lycka till.

Anf. 29 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag prövar om jag har uppfattat detta rätt. Det här är ju en diskussionspunkt, och det verkar finnas lite olika medskick som också har formulerats i avvikande ståndpunkter. De har vissa saker gemensamt, men man lägger ut texten lite olika från de olika partierna.

Jag tror att det enklaste är att helt enkelt konstatera följande: Miljöpartiet anmäler en avvikande ståndpunkt utifrån det Rebecka Le Moine har framfört. Ilona Szatmári Waldau anmäler en avvikande ståndpunkt för Vänsterpartiet utifrån det Vänsterpartiet har framfört. Anna Lasses anmäler en avvikande ståndpunkt för Centerpartiet utifrån vad Anna Lasses har framfört. Jytte Guteland anmäler en avvikande ståndpunkt för Socialdemokraterna utifrån det Jytte Guteland har föredragit.

Det ser ut som att jag har uppfattat det rätt.

Med det kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med de fyra olika avvikande ståndpunkter som anmälts.

Då har vi bara dagordningspunkt 5, Övriga frågor, kvar. Där har det ju strukits en del övriga frågor, men det ska finnas en punkt kvar som handlar om möte mellan generaldirektörerna för skogsbruk.

Anf. 30 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Det är en tradition för varje ordförandeskap att arrangera ett skogsdirektörsmöte, vilket det polska ordförandeskapet också gjorde den 13–15 maj. Jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 31 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Med det tackar vi statssekreterare Daniel Liljeberg med medarbetare för den här gången i EU-nämnden och önskar en trevlig helg när det blir dags.

Anf. 32 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statssekreterare Christian Danielsson med medarbetare.

Vi börjar med återrapporten från mötet i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 18 mars 2025.

Anf. 33 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Ordförande! Allmänna rådets senaste möte hölls den 18 mars i Bryssel.

Sverige företrädde av EU-minister Jessica Rosencrantz. Nämnden har tagit del av de skriftliga återrapporterna från mötet. Jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 34 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen om återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför möte i rådet 27 maj 2025.

Vi börjar med dagordningspunkt 3, Förordning om ändring av förordning (EU) 2023/956 vad gäller förenkling och förstärkning av mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen. Det är en beslutspunkt.

Anf. 35 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Ordförande! Under den här dagordningspunkten ska rådet fatta beslut om en allmän riktlinje för förenklingsförslaget gällande CBAM – rubriken som ordföranden läste upp förklarar vad det står för.

CBAM syftar till att förhindra koldioxidläckage från verksamheter som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Koldioxidläckage innebär att växthusgasutsläpp flyttar till följd av klimatlagstiftning genom att verksamheten flyttas eller läggs ned och produktionen ersätts av importerade varor. Om klimatlagstiftningen leder till koldioxidläckage i stället för omställning mot klimatneutralitet är politiken verkningslös eller till och med skadlig ur klimathänseende. Det är bakgrunden. Därför innebär CBAM att importörer inom EU av vissa koldioxidintensiva varor måste betala för de utsläpp som är inbäddade i varorna.

Sedan mekanismen trädde i kraft 2023 har det pågått en övergångsperiod utan finansiella åtaganden för importörerna. Under övergångsperioden har importörerna bara behövt rapportera de inbäddade utsläppen i de importerade CBAM-varorna – stål, cement och konstgödsel, för att ta tre exempel. Under övergångsperioden har det identifierats ett behov av att förenkla CBAM. Kommissionen har därför föreslagit förenklingar i CBAM-förordningen som en del av kommissionens regelförenklingspaket för att göra EU mer konkurrenskraftigt.

CBAM-förslaget innefattar bland annat ett förändrat tröskelvärde som innebär att cirka 90 procent av importörerna inte längre omfattas av

CBAM-regelverket, samtidigt som mer än 99 procent av de inbäddade utsläppen fortsatt omfattas. Med det nuvarande regelverket omfattades 2024 över 4 700 svenska importörer av CBAM. Om förslaget antas innebär det nya tröskelvärde att knappt 400 företag kommer att omfattas av CBAM-regelverket. På EU-nivå innebär förslaget att över 170 000 importörer undantas. Det är den största och viktigaste förändringen. Dessutom föreslås förändringar och förtydliganden som innebär lättnader för de företag vars importörer fortsatt omfattas av CBAM.

Regeringen anser att förenklingsförslaget uppfyller syftet och att det förenklar och förstärker CBAM. Regeringen kommer därför att ställa sig bakom förslaget om allmän riktlinje.

Anf. 36 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag vill ställa en fråga.

Det här har varit uppe för överläggning i skatteutskottet. Där fanns det avvikande ståndpunkter som anmälades. Det handlade om att känna trygghet i att Sverige när man röstar för en allmän riktlinje tar ansvar för att man behåller den ursprungliga mekanismens ambitionsnivå. Det får inte bli mer än 1 procent i utsläppsökning. Det är viktigt att detta förblir en effektiv och träffsäker mekanism. Vi tycker naturligtvis att det är centralt att mekanismen inte innebär en för stor administrativ börda för företag och myndigheter. Men man behöver vara tydlig från svensk sida med att det här är den bedömning man gör och att man upprätthåller detta. Det gäller att se till att det inte blir mer än max 1 procents utsläppsökning med den här förenklingen.

Anf. 37 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Detta är även vår ambition från regeringens sida. Just att det täcker 99 procent av de inbäddade utsläppen är en försäkran om att man ligger kvar på den ambitionsnivå som förslaget innebar. Vad det här innebär konkret är att man går från ett kriterium som grundar sig på pris – import för mer än 150 euro av de aktuella varorna – till ett kriterium avseende volym, nämligen import av mer än 50 ton under ett år. Det tycker vi är bra.

Anf. 38 VICE ORDFÖRANDEN:

Betyder det här att det inte heller blir någon försening av ikraftträdandet av CBAM?

Anf. 39 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Det blir inte någon försening av ikraftträdandet. Detta ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statssekreteraren för förtydligandena. Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 26–27 juni 2025: utkast till kommenterad dagordning. Det är en diskussionspunkt.

Ordförande! Den 26 och 27 juni träffas stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet. Vid allmänna rådets möte kommer utkastet till annoterad dagordning inför Europeiska rådet att behandlas. Nämnden har tagit del av dagordningen. På den står Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, Mellanöstern, säkerhet och försvar, konkurrenskraft och migration. Därtill ska Europeiska rådet förbereda toppmötena med Afrikanska unionen samt med gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater, Celac. Statsministern kommer inför mötet att samråda om svenska ståndpunkter. Diskussionen i substans återkommer Europaminister Jessica Rosencrantz till vid nästa samråd med EU-nämnden den 18 juni. Dagordningen kan regeringen stödja.

Rysslands angreppskrig mot Ukraina står alltså i centrum för Europas politiska dagordning. Regeringen verkar för ett ökat, starkt och långsiktigt stöd till Ukraina, politiskt, militärt, ekonomiskt, humanitärt och rättsligt, samt ger stöd till fortsatta reformer för Ukrainas EU-närmande. Regeringen verkar för att stödet ska levereras skyndsamt och vara utformat efter Ukrainas behov.

Regeringen välkomnar det 17:e sanktionspaketet, som antogs på utrikesministermötet i tisdags. Det är alltså angeläget att EU upprätthåller och ökar trycket på Ryssland i det här läget, inte minst genom ytterligare sanktioner och tullar och genom att vidta ytterligare åtgärder mot skuggflottan. Här ligger det i korten att det kommer ett ytterligare sanktionspaket, sannolikt före Europeiska rådets möte. Regeringen arbetar också aktivt för att frysa ryska tillgångar i större utsträckning ska användas till förmån för Ukraina.

Vidare stöder regeringen Ukrainas fredsanstängningar. Förslaget om 30 dagars vapenvila, som Ukraina lagt fram, är mycket viktigt. Det är helt uppenbart vilken part som genuint strävar efter fred och vilken part som endast är intresserad av fortsatt krig. Den senare är Ryssland.

Vad gäller den mycket allvarliga situationen i Mellanöstern är det centralt att behålla fokus på hur EU på bästa sätt bidrar till fred, säkerhet och hållbar utveckling i Mellanöstern, med stöd till en fredlig och inkluderande politisk process i Syrien samt till återupptagen vapenvila i Gaza för att frigge gisslan, säkra humanitärt tillträde och lägga grunden för ett varaktigt slut på stridigheterna och en framförhandlad tvåstatslösning.

Beträffande säkerhet och försvar delar regeringen bedömningen att Europas försvarsberedskap och EU:s medlemsstaters försvarsförmåga behöver stärkas. Överenskommelsen om låneinstrumentet Safe är mycket viktigt för att vi snabbt ska kunna stärka vår gemensamma försvarsförmåga. Dessutom driver regeringen på för att inre säkerhet ska beaktas i all EU-lagstiftning. Regeringen driver på för att EU ska flytta fram sina positioner i kampen mot den organiserade brottsligheten, och eftersom vi vet att en betydande del av den organiserade brottsligheten i Sverige är gränsöverskridande är samarbetet med andra EU-medlemsstater ett mycket viktigt komplement till det arbete regeringen gör här i Sverige.

Under punkten EU i världen faller förberedelserna inför toppmötena som jag nämnde. Regeringen konstaterar att Afrikas geopolitiska vikt har ökat till följd av tilltagande global stormaktskonkurrens. EU är Afrikas främsta partner i termer av handel, investeringar och utvecklingssamarbete. Beträffande samarbetet med Celac stöder

regeringen ansatsen att politiskt och ekonomiskt fördjupa relationerna mellan EU, Latinamerika och Karibien, en relation som är extra viktig i dessa geopolitiskt turbulenta tider.

En annan viktig del av EU:s roll i världen är givetvis våra handelsrelationer. Sverige är som ni vet EU:s största frihandelsvän. Regeringen driver på för att EU ska utöka och diversifiera sina handelsrelationer. Vi tittar inte minst på frihandelsavtal med Indien, Indonesien, Malaysia och Australien.

Europeiska rådet kommer även att behandla konkurrenskraftsfrågorna, vilket är både bra och viktigt, inte minst eftersom en konkurrenskraftig ekonomi behövs för att möta samtidens utmaningar. Det långsiktiga stödet till Ukraina, en stärkt försvarsförmåga, den fortsatta kampen mot organiserad brottslighet och den gröna omställningen förutsätter att vi har en stark ekonomisk bas.

Regeringen driver på för att den inre marknaden ska breddas och fördjupas. Regeringen välkomnar den nya strategi för att stärka den inre marknaden som presenterades i onsdags. Utöver detta driver regeringen på för att fler frihandelsavtal ingås, EU:s kapitalmarknader stärks, innovation underlättas, regler förenklas och administrativa bördor minskas.

Slutligen återkommer migrationsfrågan till Europeiska rådets dagordning. Här är det viktigt att genomföra migrations- och asylpakten, samtidigt som mer görs för att både minska den irreguljära migrationen och effektivisera återvändandet. Det är välkommet att kommissionen i mars presenterade ett förslag i detta syfte, och Sverige är pådrivande i förhandlingarna.

Anf. 42 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Jag tackar statssekreteraren för föredragningen, som innehöll många olika intressanta delar. Jag vill börja med EU:s relationer till Afrika och Latinamerika. Det som sades tycker vi är otroligt viktigt och väldigt positivt. Att vi kan fördjupa de relationerna blir ännu viktigare i de geopolitiska utmaningar som vi befinner oss i, precis som statssekreteraren sa. Vi vet dessutom att både Kina och Ryssland är otroligt aktiva i de här regionerna, inte minst i Afrika. Jag vill vara tydlig med att vi verkligen står bakom detta och tycker att det är otroligt viktigt.

Statssekreteraren nämnde vidare de frihandelsavtal som diskuteras med bland annat Indien. Där är jag mest nyfiken på vad ni gör för bedömning. När kommissionen var på plats i Indien var man väldigt positiv och hoppades att ett avtal skulle kunna ingås innan det här året var slut. De senaste rapporterna känns inte riktigt lika positiva. Med anledning av den amerikanska administrationens tullar mot Indien har Indiens fokus kanske hamnat på avtalen med USA snarare än med EU. Det är min bild. Ni får jättegärna kommentera det och ge er bild. Kommer man att kunna nå framgång i att få till ett sådant avtal?

När det gäller Ukraina instämmer vi såklart också. Det är otroligt viktigt i detta läge att Ukraina känner EU:s fulla stöd och att de har fler att luta sig emot och inte bara är beroende av USA. Att EU står enat bakom dem är mycket viktigt i det här läget.

När det gäller Mellanöstern hoppas vi först och främst att det blir en vapenvila innan rådsmötet äger rum, men som det ser ut nu med den utveckling som har varit vågar man kanske inte riktigt hoppas på det. Då

är det otroligt viktigt att man redan nu är ännu tydligare. Det togs viktiga steg framåt i måndags, eller om det var i tisdags, denna vecka för att se över handelsavtalet – artikel 2 i associeringsavtalet. Vi tycker att man ska frysa handelsavtalet här och nu. Vi ser hur den israeliska regeringen agerar och vad konsekvenserna blir, och vi tycker att man måste agera kraftfullt. Handelsavtalet är ett av EU:s viktigaste och starkaste verktyg. I detta akuta läge måste EU agera här och nu.

Några lastbilar har visserligen släppts in nu, men det är i stort sett en droppe i havet utifrån de behov som finns. Dessutom, med tanke på hur man har agerat för att slå sönder möjligheterna för hjälporganisationerna, inte minst UNRWA, att verka, blir det svårare än någonsin att se till att de få resurser som kommer in fördelas på plats. Vi hoppas verkligen att regeringen nu kan ta steget att driva frågan om att frysa handelsavtalet.

Anf. 43 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Tack, statssekreteraren, för dragningen!

Det kommer kanske att bli vissa upprepningar här, men det får vi stå ut med.

Jag vill börja med att prata om utvecklingen i Mellanöstern och Gaza. Jag tycker att regeringens förslag är väldigt vagt. Det står visserligen att man vill ha en återupptagen vapenvila som ska lägga grunden för ett varaktigt slut på stridigheterna. Kan vi tolka det som att regeringen nu driver ett omedelbart och permanent eldupphör i Gaza? Det är något som man har sagt nej till tidigare, så det vill jag fråga.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att EU nu tar tag i associeringsavtalet och ser till att det blir fryst. Det är det påtryckningsmedel som Europa har mot Israel. Något annat som Sverige borde driva i det här sammanhanget är ett vapenembargo mot Israel.

Vi vet att olika domstolar har dömt delar av den israeliska regeringen för krigsförbrytelser. Detta är något som alla europeiska länder borde lova att stödja. Vi vet att till exempel Netanyahu redan har besökt EU-medlemsstater som är medlemmar av domstolen men som inte har verkställt domstolens beslut. Jag skulle vilja veta vad Sverige säger och kan driva där.

Statssekreteraren pratade också om att EU driver på för fler frihandelsavtal. Där har vi i EU-nämnden haft mycket diskussioner om så kallade rena frihandelsavtal där man inte längre ska skriva in krav på mänskliga rättigheter, miljö, arbetstagares rättigheter och så vidare. Därför skulle jag vilja veta vad regeringens linje är när det gäller fler frihandelsavtal. Vad är det för frihandelsavtal som regeringen ser framför sig i detta sammanhang?

Anf. 44 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Som redan har sagts är det positivt att man driver på när det gäller det nära partnerskapet med Afrika, konkurrenskraften och frihandeln. Vi står helt bakom regeringens ståndpunkt där, så det är inget konstigt.

Vi står naturligtvis också bakom regeringens ståndpunkt när det gäller Ukraina. Hoppas att det kan röra på sig något när det gäller de immobiliserade tillgångarna. Där vill jag verkligen önska lycka till.

Sedan har vi en punkt där vi inte riktigt håller med regeringen, även om jag tycker att regeringen har tagit flera steg framåt. Det handlar naturligtvis om Mellanöstern och framför allt om konflikten mellan Israel och Palestina. Det som är positivt den här veckan är att regeringen har börjat prata om listning av extremistiska ministrar. Jag hoppas att även detta kommer att lyftas upp under mötet och att man driver på där.

I övrigt vill vi att man ska pausa associeringsavtalet nu, per omgående, och det kommer förmodligen att gälla även när mötet hålls. Där vill jag redan nu avisera att vi anmäler avvikande ståndpunkt.

Anf. 45 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen!

Nu kom jag sist i en skara där jag håller med om mycket, så jag ska försöka vara lite kortfattad. Även vi i Miljöpartiet är väldigt kritiska till associeringsavtalet och menar att det borde frysas. Vi vill också, precis som Vänsterpartiet, uppmuntra till ett omedelbart och permanent eldupphör.

När det gäller det som Ilona nämnde tidigare tycker vi också att diskussionen om så kallade rena handelsavtal är väldigt problematisk. Vi vill gärna att handel ska kunna bidra till en positiv utveckling, som vi ser det, och då måste man kunna ställa krav på mänskliga rättigheter, natur, djurvälstånd, miljö och så vidare. Det tycker vi är en förutsättning för att frihandelsavtalen ska kunna bidra positivt.

Nu handlar det om många andra viktiga saker här, och jag har tidigare fått svaret från regeringsrepresentanter att man inte alltid kan prata om alla frågor. Jag tycker ändå att miljö, klimat och natur saknas i stor utsträckning, och det tycker jag är synd. Jag önskar att det kunde vara en ingång också när man pratar om försvar och inte minst om beredskapsdelen.

Vi står inför en sommar i Europa som antagligen kommer att bli väldigt torr, och detta sätter stor press på livsmedelsproduktionen. Det finns problem med vattenresiliens och vattentillgång. Vi pratar också om vikten av konkurrens, och jag menar att det är viktigt för konkurrensen att ha resilienta ekosystem som leder till livsmedelsproduktion och så vidare. Detta vill jag också få sagt.

Anf. 46 VICE ORDFÖRANDEN:

Innan jag ger ordet till statssekreteraren vill jag säga att denna fråga kommer att komma tillbaka när vi har fått ett första utkast till slutsatser. Det blir nästa gång – jag tror att det är den 18 juni, då EU-ministern kommer tillbaka, inför samrådet med statsministern. Det här är ett tidigt skede, och det är en anledning att lyfta in viktiga perspektiv.

Anf. 47 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Ordförande! Just det, vi kommer att komma tillbaka med de konkreta texterna, och då blir det en tydligare diskussion om huruvida texterna ligger rätt. Det här blir den första förpostfäktningen, så att säga.

Jag tackar för alla synpunkter. Det är viktigt att vi får dem, och det gör också att vår beredning blir rikare och starkare. Jag ska försöka ta dem i någorlunda ordning här.

Vi börjar med Afrika och Latinamerika. Det är också regeringens syn, och det är även EU:s syn. Vi tillsammans är de största investerarna i Afrika. Vi har det största utvecklingsbiståndet och mest handel, men detta avspeglas inte riktigt i den politiska verkligheten i de afrikanska länderna i dag. Det är en utmaning, och den måste vi ta på stort allvar.

Det handlar om vad vi gör bilateralt, men det handlar i väldigt hög grad också om att vi kan presentera oss själva som det demokratiska, rättsstatsgrundade Europa som arbetar för att hjälpa dessa länder att få en utveckling men också för att stärka våra relationer handelsmässigt. Här finns en hel del att göra, och då betyder mötena med Afrikanska unionen mycket. Det kommer nog att vara rätt mycket fokus på krisfrågor, som det brukar vara. Då handlar det om flyktingfrågor, men det handlar också om de väpnade konflikter som pågår i Afrika.

När det gäller Latinamerika ser jag framför mig att vi också kommer att ha en hel del krisdiskussioner, men där kommer även frågor som har att göra med till exempel internationell brottslighet att komma in rätt tydligt. Migrationen kommer att finnas när det gäller båda. Regeringen tycker också att det här blir viktigt.

När det gäller frihandelsavtalen – övergripande – pågår en diskussion om vilken begränsning de ska ha. Vi är i ett så kallat scoping-läge nu, det vill säga att vi talar med de olika parterna om vad vi ska tala om och vad som ska inbegripas. Vi har anledning att komma tillbaka när vi ser vad vår förhandlare, i det här fallet kommissionen, föreslår, och då kan vi ha en rik diskussion om frågan. Det är alltså inte riktigt aktuellt just nu.

När det gäller var vi befinner oss i fråga om frihandelsavtalen är Indiens handelsminister i Bryssel i dag. Detta tror jag är ett uttryck för vad det är för rörelse. Det är en väldigt hög ambitionsnivå, och det ställer krav på resurser. Våra förhandlares resurser är begränsade, men jag är rätt imponerad av de insatser som nu görs, både när det gäller engagemanget i Indien och när det gäller diskussionerna med Malaysia och med Australien och även de diskussioner som pågår med Indonesien parallellt med all den kraft som läggs på relationen med vår partner på andra sidan Atlanten. Detta kommer att stå mycket i fokus, och det kommer att komma tillbaka till nämnden allteftersom vi rör oss framåt i frågan.

När det gäller Ukraina är det fullt stöd. Den problemställning vi har och har haft är att vi emellanåt inte har varit eniga när det gäller ett viktigt instrument, nämligen sanktionerna. Jag tycker att vi ser en i det avseendet positiv utveckling, nämligen att vi inte har haft blockeringar när det gäller de senaste sanktionspaketen. Nu får vi se vad som händer med det 18:e, som komma skall relativt snart – det 17:e och det 18:e kommer i en sekvens.

Vår förhoppning är att det ska fortsätta att vara på det sättet och att vi kan fortsätta att vara starka på sanktionssidan, för den är utomordentlig viktig. Det sänder en tydlig signal till andra partner som har samma upplägg i dag. Om vi skulle börja vackla kan vi räkna med att de också vacklar. Det skulle naturligtvis snarare stödja än skada den ryska krigsansträngningen.

I övrigt kommer fokus att ligga mycket på hur vi kan fortsätta att stödja, stödja och stödja. Det gäller det militära, kortsiktigt, vilket är utomordentligt viktigt, men också det ekonomiska och att börja tänka i termer av vad som händer den dag då det stöd som vi nu har kommer till

vägs ände. Då kommer vi in på den diskussion som vi kommer att ha om den långsiktiga budgeten, men det blir vid ett annat tillfälle.

När det gäller Ukraina tror jag helt enkelt att det som kommer ut från Europeiska rådet blir fortsatt stöd, om det inte utvecklar sig något specifikt i de förhandlingar som pågår, eller inte pågår, vid sidan om.

När det gäller Mellanöstern var det en bra diskussion på FAC i måndags. Jag tänker inte återupprepa den. Där lades de svenska positionerna fram väldigt tydligt: sanktioner mot enskilda våldsverkare och bosättare på Västbanken och sanktioner mot delar av den israeliska regeringen, av samma skäl.

Det var väldigt tydligt: Det humanitära biståndet måste släppas in i Gaza. Det handlar om humanitär rätt, vilket innebär att man ska förhålla sig neutralt, att det ska vara en grundmurad humanitet och att man ska vara opolitisk. Biståndet ska komma in, och det har vi lyckats med tidigare. Vi har lyckats med detta i väldiga härdar av krig och elände, och det ska ske också här. Det är viktigt att det internationella samfundet, inklusive EU, är väldigt tydlig på den punkten. Det är Sverige.

Det andra elementet är att parallellt få till stånd en vapenvila så snart som möjligt och sedan fortsätta att trycka på för en tvåstatslösning. Man får heller inte glömma att det fortfarande sitter gisslan i Hamas händer i Gaza och att de ska släppas. Det är viktigt att fortsätta att trycka på för det.

När det gäller associeringsavtalet är artikel 2 tydlig. Den är grunden för avtalet och lägger fast att parterna, det vill säga Israel och EU, delar uppfattningen om demokrati och mänskliga rättigheter. Artikel 2 kan också användas för att ifrågasätta delar av avtalet, om man tycker att den ena parten inte lever upp till det. Detta är vad höga representanten Kallas nu ska ägna sig åt, och vi stöder att hon gör det.

Vi ska inte ha för stora förhoppningar när det gäller EU:s förmåga att leverera samsyn kring Mellanösternpolitiken. Vi är och har varit delade. De senaste tunga slutsatserna om Mellanöstern antogs under svenskt ordförandeskap 2009, och sedan dess har vi inte riktigt lyckats få ihop det. Detta är verkligheten, men det tar inte bort vikten av att fortsätta trycka på – det kommer regeringen också att göra.

Över till frågan om hur miljöaspekterna och de bredare utmaningar som hänger samman med klimatförändring kommer in i diskussionerna om försvar och beredskap i bred bemärkelse – det gör de. Tittar vi på till exempel Niinistö's rapport om resiliens ser vi att detta finns med. Det kommer en vattenstrategi, som kommissionär Roswall kommer att lägga fram i närtid. Den kommer också att utgå från en sådan ansats.

Det är viktigt att kunna hålla ihop dessa tankar, för det rör sig om kommunicerande kärn. Förmågan att försvara sig militärt, om vi tar den hårda delen, påverkas naturligtvis också av hur det ser ut när det gäller livsmedels- eller vattenförsörjning eller vad det nu vara månne. Det är alltså viktigt att hålla ihop detta.

Det kommer alltså säkert att komma in även om huvuddelen av diskussionen kommer att handla om hur vi snabbt ska kunna förstärka försvaret och förmågan för Europas vidkommande att försvara sig självt.

Anf. 48 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tycker att det är väldigt positivt att statssekreteraren säger att regeringen kommer att fortsätta trycka på för att EU ska kunna enas och flytta

fram positionerna när det gäller att få Israel att avsluta kriget. Detta är verkligen nya tongångar – regeringen har tidigare varit väldigt tydlig med att EU inte kan enas och, underförstått, att det inte är någon större mening med att Sverige driver på, för det är här vi är. Detta är alltså väldigt positivt.

Trots detta vill jag anmäla en avvikande ståndpunkt gällande det jag har framfört eftersom jag menar att vi redan på det här stadiet kan påverka vad Europeiska rådet sedan kommer att diskutera och vilka slutsatser de kommer att landa i.

Anf. 49 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Jag instämmer med Vänsterpartiet – det är positiva steg framåt. Det är också väldigt positivt att ta del av att regeringen nu står bakom sanktioner även mot ministrar. Detta är ju något som vi i oppositionen anmälde en avvikande ståndpunkt om här i EU-nämnden så sent som i fredags, så det var glädjande att sedan se positionsförflyttningen under helgen. Vi tycker att detta är väldigt positivt.

Vi befinner oss visserligen i ett tidigt skede, men det råder också ett helt desperat läge där det just nu inte egentligen sker någon förbättring och vi riskerar att få se enorma mängder människor, inte minst enorma mängder barn, dö inom de närmaste dagarna. Det måste alltså verkligen sättas ett stort tryck nu, och därför vill vi redan nu anmäla avvikande ståndpunkt: Vi tycker att associeringsavtalet ska frysas.

Anf. 50 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag skulle vilja ansluta till Vänsterpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 51 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag försöker sammanfatta lite. Det verkar, om jag har förstått detta rätt, finnas en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det finns en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna och Centerpartiet. Därmed kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 5, Unionens värden i Ungern – motiverat förslag enligt artikel 7.1 i EU-fördraget. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 52 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Ordförande! Detta utgör, som just sades, en diskussionspunkt eftersom rådet ska hålla den åttonde utfrågningen av Ungern gällande respekten för unionens värden och rättsstatens principer inom ramen för EU-fördragets artikel 7. Utfrågningen ingår i det artikel 7-förfarande som Europaparlamentet aktiverade 2018 genom ett motiverat förslag som framhöll att det fanns en klar risk att Ungern åsidosätter EU:s grundläggande värden på en rad områden.

Som ledamöterna säkert minns har kommissionen därefter tagit initiativ till beslut enligt villkorlighetsförordningen, och rådet har fattat beslut om att hålla inne mer än 6 miljarder euro till skydd för unionsbudgeten. Andra medel inom sammanhållningspolitiken och i

återhämtningsfonden har också blockerats med hänvisning till bristande respekt för rättsstatens principer och grundläggande rättigheter. Sammanlagt handlar det om ungefär 20 miljarder euro som hålls inne.

I december förra året väckte kommissionen talan i EU-domstolen mot Ungern med anledning av den så kallade suveränitetslagen. Lagen sägs syfta till att försvara landets suveränitet mot utländsk påverkan av olika slag. Den ger staten långtgående befogenheter att undersöka organisationer, medier och oppositionspartier som misstänks tjäna "utländska intressen". Kommissionens bedömning är att lagen innebär offentliga maktbefogenheter som bryter mot dataskyddsregler och är oförenliga med flera grundläggande rättigheter, vilka utgör grundpelarna för ett pluralistiskt och demokratiskt samhälle. Sverige har intervenerat i målet till stöd för kommissionen.

Sverige intervenerar också till stöd för kommissionen i det mål som gäller den ungerska så kallade hbtqi-lagen eller "barnskyddslagen", som den också kallas.

Vid sidan av detta har Ungern nyligen antagit en lag som i praktiken gör det olagligt att arrangera och delta i prideevenemang i Ungern. Regeringen har flera gånger uttalat sin djupa oro för utvecklingen för hbtqi-personers rättigheter i Ungern. Rådsmötet nästa vecka blir ytterligare ett tillfälle att framföra detta. Vi förväntar oss att vi kan uttrycka detta samordnat i kretsen av likasinnade medlemsstater.

Inskränkningen av hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter liksom av mötes- och yttrandefriheten är förstås mycket allvarlig. Regeringen arbetar aktivt inom EU för att säkerställa att alla medlemsländer respekterar EU:s gemensamma värden och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Ett annat tecken på att utvecklingen går i fel riktning är Ungerns avsikt att frånträda Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen. Det är talande att Ungern inte har gjort några framsteg när det gäller de rekommendationer som kommissionen riktade till landet i 2023 års rättsstatsrapport.

Regeringen ser mycket allvarligt på utvecklingen i Ungern. Det är tydligt att Ungern fortsätter att visa bristande respekt för rättsstatens principer och grundläggande värden.

Det är mot bakgrund av det oroväckande läget som arbetet med artikel 7-förfarandet måste fortsätta. EU-ministern kommer vid utfrågningen att tydligt peka på bristen på framsteg. Regeringens avsikt är att fortsätta ligga i framkant och aktivt samla stöd för att ta processen vidare.

Sverige tar också vara på möjligheten att ställa frågor till Ungern. Frågor om pride, hbtqi-rättigheter och mötesfrihet kommer att lyftas, och om möjlighet ges finns också anledning att ta upp problemen med pressfrihet och mediemångfald samt det svåra läget för civilsamhället.

Anf. 53 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Vi instämmer såklart fullt ut i den beskrivning som statssekreteraren precis gav av utvecklingen i Ungern; den är på alla sätt oerhört bekymmersam, inte minst för hbtqi-personer och, nu senast, när det gäller pride men också för civilsamhällesorganisationer. Detta gäller också det som statssekreteraren lyfte, beslutet att lämna Internationella brottmålsdomstolen i ett läge när den verkligen behöver respekteras och

stötts på alla sätt och också dessutom omfattas av sanktioner från USA. Med alla de konflikter och den situation som råder i världen behövs domstolen mer än någonsin, så detta är verkligen otroligt bekymmersamt.

Vi instämmer också och ger fullt stöd i de frågor som regeringen avser att lyfta med Ungern – det är otroligt viktiga frågor.

Jag vill också lyfta att detta är ett av skälen till att vi från socialdemokratisk sida önskar se en sanktionstrappa inom EU, som ytterst skulle göra det möjligt att utesluta ett land som har fullbordat en nedmontering av demokratin.

Anf. 54 ANNA LASSES (C):

Jag kan inte heller annat än instämma och verkligen ge allt stöd för att regeringen nu verkligen ligger i framkant och driver på när det gäller detta, för det är oerhört allvarligt. Man bör också fråga sig hur man ska agera om det inte blir någon bättring.

Anf. 55 MALIN DANIELSSON (L):

Tack för redogörelsen, statssekreteraren! Det är ett bedrövligt läge i Ungern. Nu går vi in på den åttonde utfrågningen, som du påpekade, och vi ser att det bara går åt fel håll.

Vi ser verkligen att Sverige nu, precis som konstateras i den svenska ståndpunkten, aktivt behöver agera för att samla stödet. Min fråga är: Vad är statssekreterarens bedömning av möjligheten att samla stödet och sätta ytterligare tryck på Ungern i detta läge?

Anf. 56 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Först och främst: Tack för stödet för ståndpunkten. Detta är allvarligt. Det är inte bara allvarligt för den interna samhörigheten inom EU, utan det är också en signal utåt. Vi har ett antal länder som vill ansluta sig till Europeiska unionen, och där är dessa frågor särskilt viktiga.

Vad är utsikterna? Jag vet inte i detalj, men känslan är att det börjar komma en trötthet bland medlemsländerna över att det inte sker mer av framsteg från Ungerns sida när det gäller de väldigt klara rekommendationer som ligger på bordet – klara kriterier, ska jag säga, för det handlar inte bara om rekommendationer.

Det är där vi är. Vi får se hur diskussionen går. Det blir intressant att se hur det kommer att lägga sig den här gången.

Anf. 57 VICE ORDFÖRANDEN:

Om jag hörde rätt skulle jag säga att det ändå anmäldes en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna gällande sanktionstrappa. I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 6, Den årliga rättsstatsdialogen: landsspecifika diskussioner. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 58 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Ordförande! Inom ramen för den årliga rättsstatsdialogen kommer landsspecifika diskussioner att äga rum. Denna gång handlar det om fyra länder: Slovakien, Finland, Belgien och vi själva, Sverige.

Utgångspunkten är som vanligt landkapitlen och rekommendationerna i kommissionens rättsstatsrapport.

Regeringen ser de landsspecifika diskussionerna som en värdefull möjlighet att diskutera och utbyta erfarenheter för att stärka respekten för rättsstatens principer inom hela EU. De är ett bra komplement till EU:s övriga verktyg, som till exempel villkorlighetsmekanismen i EU-budgeten.

Överlag redovisas få och låga risker i rapporten om Sverige. Rättsväsendet uppfattas som mycket oberoende. Korrupsionsnivån är bland de lägsta i världen. Risken för public service-mediernas oberoende är låg, och utrymmet för det civila samhället i Sverige är öppet.

Kommissionen rekommenderar att Sverige arbetar vidare med fyra frågor. Det gäller nämndemännens oberoende, där systemet för utnämning enligt kommissionens analys kan innebära en risk. Det andra är karensreglerna för vissa befattningshavare, där det handlar om att följa upp den utvärdering och de förslag som lämnats av Utredningen om övergångsrestriktioner i offentlig verksamhet. Det tredje är att bekämpa mutor utomlands, ett arbete som behöver förstärkas genom bättre förutsättningar för åtal och verkställighet av domar, enligt rapporten. Slutligen handlar det om att bevaka att det nya demokrativillkoret för statsbidrag till civilsamhällesorganisationer inte orimligt inverkar på engagemanget i civilsamhället.

Vid diskussionen kommer EU-ministern att beskriva utvecklingen i Sverige och redogöra för hur regeringen arbetar med kommissionens rekommendationer.

Det är brukligt att de medlemsstater som granskas inte ställer frågor till varandra. Regeringen anser dock att det är angeläget att utvecklingen i Slovakien tas upp, och vi arbetar därför för att kunna ansluta oss till en lämplig fråga från en annan medlemsstat. Vi deltar också lite i en dialog om vad som kan vara en lämplig fråga i det avseendet.

Anf. 59 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag vill för Socialdemokraternas räkning ställa några frågor till statssekreteraren.

Jag instämmer i den beskrivning av Sverige som statssekreteraren gör. Det finns en robusthet när det gäller hur vi hanterar vårt eget land, men vi kan ändå känna oro kring det som handlar om civilsamhällesorganisationerna. Man konstaterar att det är en ökande osäkerhet inte minst när det gäller finansieringen. Det gäller då finansiering av organisationer som jobbar med utvecklingssamarbete, studentorganisationer och konsumentorganisationer. Framför allt pekar man på att processerna går mycket snabbare, och i synnerhet mindre civilsamhällesorganisationer därigenom får mycket svårare att bidra med sina synpunkter i remisser. Särskilt handlar det om lagförslag som rör brottsförebyggande arbete och grundläggande rättigheter.

Man får väl säga att detta är en oroande tendens. Kanske statssekreteraren kan lägga ut texten ytterligare något?

Vi kan inte se ett agerande där regeringen i praktiken ändrar på detta. Snarare finns det ett tryck på att processerna ska gå ännu fortare. Jag tycker att statssekreteraren skulle kunna lägga ut texten ytterligare när det gäller

Anf. 60 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Detta är ju inte riktigt vad som kommer att diskuteras vid mötet, och jag ska säga att jag inte riktigt är expert på det här området.

Det som vi har tittat på utifrån den rekommendation som har kommit gäller just civilsamhällsorganisationernas finansiering. Där lämnade regeringen i mars 2024 en proposition om statens stöd till trossamfund och civilsamhället. Riksdagen biföll propositionen den 18 juni 2024, och den trädde i kraft den 1 januari 2025. Den lagstiftningen beaktar såväl intresset av att staten inte ska finansiera verksamheter som utövas i strid med samhällets grundläggande värderingar som intresset av ett rättssäkert förfarande som inte äventyrar civilsamhällets självständighet.

Genom den nya lagstiftningen skapas ett tydligare och mer enhetligt demokrativillkor för statligt stöd, vilket bidrar till förutsägbarhet och rättssäkerhet. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har inrättat en stödfunktion för bidragsbeviljande myndigheter för att skapa enhetlighet i bidragsadministrationen.

Regeringen bevakar alltid att ny lagstiftning får den effekt som avsetts. Att säkerställa att statliga medel inte går till organisationer som främjar extremism, underminerar demokratin eller agerar i strid med samhällets grundläggande värderingar är fortsatt prioriterat.

Anf. 61 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Ordförande! Jag tänkte be om ett resonemang kring de rekommendationer vi fått. En del av dem bevakas och följs upp av Institutet för mänskliga rättigheter, som vi ju har inrättat. Inte minst gäller det detta med nämndemännens oberoende, som det också finns en annan bild av. Det har ju varit ett välfungerande system under en lång rad år. Det finns kanske anledning att resonera kring detta och berätta hur det fungerar i praktiken.

Anf. 62 VICE ORDFÖRANDEN:

Det står i ståndpunkten att regeringen avser att redovisa situationen på rättsstatsområdet i Sverige och vad som görs för att följa rekommendationerna. Utifrån detta är Per-Arne Håkanssons fråga rimlig, liksom den fråga som jag ställde. Det är ju tydligt att man ser en koppling till snabbare remissförfaranden, inte minst på det brottsförebyggande området, som gör att civilsamhällsorganisationerna inte kan bidra.

Kanske kan man lägga ut texten något om huruvida regeringen ser problemet och avser att hantera det på något sätt? Annars är det ett medskick att det kan vara idé att göra det.

Anf. 63 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

När det gäller nämndemännen kommer Europaministern att vara rätt fyllig i att beskriva det system vi har. Vi har ju haft en utredning som tittat på detta som en del i en större utredning. De kom fram till att vårt system är bra, och de förklarar också varför. Detta kommer att ligga till grund för Europaministerns intervention. I övrigt tar jag det som ett medskick.

Anf. 64 VICE ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Rådets förordning om ändring av förordning nummer 1 om vilka språk som ska användas i den europeiska ekonomiska gemenskapen. Det är ett beslutsärende.

Anf. 65 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Ordförande! Spanien presenterade under sitt ordförandeskap hösten 2023 ett förslag om att revidera förordning nummer 1 för att katalanska, baskiska och galiciska ska bli officiella språk och arbetsspråk för EU:s institutioner. Diskussionerna om förslaget återupptogs den 13 maj 2025 inför behandling på allmänna rådets möte i nästa vecka.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 66 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag undrar hur regeringen bedömer majoriteten i det här läget.

Anf. 67 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Beslut ska fattas med enhällighet.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 68 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är väl viktigt att understryka statssekreterarens önskan om att vi håller detta här i rummet, i EU-nämndens krets, åtminstone till dess att rådsmötet har genomförts.

Anf. 69 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Det är korrekt. Det underlättar vårt arbete.

Anf. 70 VICE ORDFÖRANDEN:

Då är det noterat.

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Det är information. Finns det något som statssekreteraren vill delge EU-nämnden?

Anf. 71 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Det kommer i marginalen av rådsmötet att hållas en informell frukost för framtidsministrar. Den kommer att handla om strategisk framsyn. Det kommer varje år en sådan rapport från kommissionens sida, och detta är ett sätt för medlemsländerna att bli delaktiga i det arbetet innan rapporten presenteras. Den kommer att ha mycket fokus på resiliens.

Sedan kommer det att vara en informell lunch på temat Demokratins motståndskraft.

Vi tackar för informationen! Det är bra att EU-nämnden vet att lunchen handlar om demokratins motståndskraft.

Därmed går vi in på dagordningspunkt 9, Rådets slutsatser om demokratins motståndskraft. Det är ett beslutsärende.

Anf. 73 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Det gäller alltså demokratins motståndskraft. Rådsslutsatser var planerade som en A-punkt vid mötet. Detta har med kort varsel ändrats eftersom det inte finns konsensus om utkastet bland medlemsstaterna. Det är Ungern med stöd av Slovakien som mäter sig ut ur enhälligheten.

Detta innebär att utkastet i stället kommer att tas upp som en B-punkt, en diskussionspunkt, vid mötet, i syfte att godkänna utkastet till rådsslutsatser.

Regeringen välkomnar utkastet till rådsslutsatser och ser det som angeläget att unionen agerar aktivt för att värna demokratin, de grundläggande rättigheterna och rättsstatens principer. Demokratiska samhällen är robusta samhällen, men omvärldsutvecklingen sätter detta på prov, och det är därför påkallat med samling för att säkerställa demokratins uthållighet och respekten för unionens värden.

I detta behövs en tydlig riktning för arbetet med att värna unionens värden, rättsstatens principer och en korrekt tillämpning av rättighetsstadgan. Regeringen avser därför att ge stöd till godkännande av utkastet till rådsslutsatser.

Detta ska också ses i ljuset av att kommissionen kommer att komma med ett initiativ som ska handla om demokratin och hur den kan värnas. Inför det arbetet blir rådsslutsatserna viktiga.

Låt mig också ta upp en annan sak. Tjeckien avser att som en övrig punkt ta upp stödet till Radio Free Europe och Radio Liberty. Detta hänger samman med att USA har dragit tillbaka sitt stöd. Tjeckien avser att informera om det finansiella stöd som inkommit so far från andra än USA. Vi vet ju att Sverige den 8 maj beslutade att bidra med 20 miljoner till denna viktiga medicinstitution.

Anf. 74 VICE ORDFÖRANDEN:

För protokollets skull: Vi sätter informationen från Tjeckien som en informationspunkt. Vi tackar för informationen!

Jag har en fråga. Detta ska ju antas med enhällighet. Om detta inte är möjligt, vet statssekreteraren om planen från det polska ordförandeskapet i så fall är att ta det som ordförandeskapsslutsatser? Det kan väl vara intressant för nämnden att veta.

Anf. 75 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Utgångspunkten är att detta ska vara enhälliga rådsslutsatser. Jag tror att det polska ordförandeskapet i det här skedet gör klokt i att inte tala om andra alternativ.

Anf. 76 VICE ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

2024/25:33
23 maj

Då har vi tagit oss igenom dagordningen gällande allmänna frågor med statssekreterare Christian Danielsson med medarbetare. Vi tackar för den här gången och önskar er en trevlig helg så småningom!

Anf. 77 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag välkomnar statssekreterare Diana Janse med medarbetare till EU-nämnden. Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 7 maj samt återrapport från informellt ministermöte den 10–11 februari 2025.

Anf. 78 Statssekreterare DIANA JANSE:

Fru ordförande! Tack för möjligheten att komma till EU-nämnden och samråda inför kommande möte i utrikesrådet för utvecklingsfrågor! Jag ersätter statsrådet Dousa och kommer att representera Sverige på mötet.

EU-nämnden har mottagit skriftlig återrapportering från rådets möte den 7 maj 2024 och från rådets informella möte den 11 februari 2025.

Anf. 79 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att vi har fått information gällande återrapporterna. Ordet är fritt om finns det några frågor från EU-nämnden gällande de skriftliga återrapporterna – nej.

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 26 maj 2025, dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 80 Statssekreterare DIANA JANSE:

Jag går direkt till Aktuella frågor, där den höga representanten Kaja Kallas vid mötet väntas ta upp en fråga. Även om ståndpunkter om denna fråga inte ska förankras i riksdagen vill jag ändå säga några ord om vad vi tror kommer att komma upp. Vi har information om att hon väntas lyfta Ukrainas motståndskraft samt informera om Ukrainafaciliteten.

Ukrainas motståndskraft diskuterades vid informella FAC – utveckling i februari, och vi hoppas att det, givet tidsaspekten, finns utrymme för medlemsstaterna att göra inlägg under den aktuella frågan vid förevarande möte.

Ukrainas motståndskraft är, som vi alla vet, en nyckelfråga för Europas säkerhet, och vi måste göra vårt yttersta för att främja stabilitet och signalera vårt långsiktiga engagemang för Ukraina. Regeringen fortsätter att fullt och fast stödja Ukraina och uppmana andra att också göra det för Ukrainas och allas vår säkerhets skull.

Regeringen hade gärna sett att frågan togs upp som en reguljär diskussionspunkt på rådsmötets dagordning inklusive frågan om budgetstöd för Ukraina för 2026 och framåt. Fortsatt makrofinansiell stabilitet är grundläggande för Ukrainas funktion och motståndskraft. När det gäller EU:s finansiella stöd till Ukraina har EU enats om 50 miljarder euro i Ukrainafaciliteten från 2024 till 2027 för att finansiera Ukrainaplanen som trädde i kraft den 1 mars 2024.

Det är också bra att runt 50 procent av EU:s officiella utvecklingsstöd allokeras till Ukraina. Detta är emellertid inte tillräckligt för att möta de behov som Ukraina har. Regeringen verkar därför för att en större andel medel alternativt ytterligare medel går till Ukraina.

Stödet genom Ukrainafaciliteten stärker Ukrainas uthållighet och motståndskraft inom det ekonomiska området. Europeiska kommissionen har hittills betalat ut 11,8 miljarder euro från faciliteten till Ukraina. Ukraina har uppfyllt samtliga villkor som ställts för utbetalningarna, främst rörande makrofinansiell stabilitet, offentlig finansiell styrning och nödvändiga reformer för EU-närmande. Under de senaste veckornas utveckling har vi understrukt just hur viktigt det är att gå framåt i Ukrainas EU-närmande. EU-utvidgningen är en strategisk investering i fred och säkerhet. EU:s stöd till Ukrainas EU-närmande skapar stabilitet och uthållighet i Ukrainas statsförvaltning.

Regeringen fortsätter att verka för en gradvis EU-integration som ger synliga resultat och att så många förhandlingskluster som möjligt öppnas under 2025.

Anf. 81 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Utvecklingsfinansiering. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 82 Statssekreterare DIANA JANSE:

Det är två diskussionspunkter, och utvecklingsfinansiering är den första av de två. Fokus är på den fjärde konferensen för utvecklingsfinansiering, Financing for Development 4, som äger rum i Sevilla den 30 juni till den 3 juli 2025.

Konferensen förväntas resultera i ett förhandlat dokument med en finansiell agenda för att påskynda genomförandet av Agenda 2030. Förhandlingarna sker i New York genom en gemensam EU-position, där Sverige ingår i förhandlingsgruppen.

Förhandlingarna äger rum i ett svårt geopolitiskt läge som präglas av stora spänningar. Uppskattningar visar också att 40 procent av allt globalt bistånd kan vara borta innan årets slut. USA:s paus av biståndet har pågått sedan den 20 januari, och det finns inga tecken på att det skulle vara över. Snarare har pausen förlängts ytterligare en gång här i dagarna. Multilateralismen och våra gemensamma värderingar utmanas regelbundet. Samtidigt kräver de omfattande globala behoven ett kollektivt svar som upprätthåller förtroendet för det multilaterala systemet.

Trots det svåra omvärldsläget ska vi inte underskatta de möjligheter vi har för att faktiskt använda den här turbulensen och den här tiden till att stärka befintliga partnerskap och bygga nya. Som världens största biståndsgivare, en viktig handelsaktör och en försvarare av våra gemensamma värderingar i multilaterala forum är EU en trovärdig och attraktiv samarbetspartner.

Regeringen verkar därför inom och genom EU för att Financing for Development 4 ska resultera i en ambitiös men konkret och realistisk agenda som betonar vikten av länders egen reformvilja och hållbar tillväxt för att nå Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling. Ett konstruktivt engagemang i förhandlingarna kan dessutom stärka vår

position i dialogen med globala partner om stödet till Ukraina, vilket fortsätter att vara regeringens främsta utrikespolitiska uppgift.

2024/25:33
23 maj

Vi måste säkerställa att agendan för utvecklingsfinansiering är uppdaterad och ändamålsenlig för att påskynda genomförandet av de globala hållbarhetsmålen. För att uppnå dessa mål behöver mer fokus läggas på att mobilisera ytterligare finansiering både från den privata sektorn och mer effektiv skattepolicy och administration samt minskad korruption. Detta är än viktigare i rådande omvärldsläge. Biståndet kan och kommer inte att lösa den omfattande finansieringsklyftan.

Regeringen har som bekant inlett en reformprocess för att stärka synergierna mellan utvecklingssamarbete, handelspolitik och företagsfrämjande. Rätt utnyttjat kan biståndet fungera som en katalysator för att mobilisera ytterligare privata resurser för hållbar utveckling. Regeringen verkar för samma ansats inom EU.

För att det här ska vara möjligt krävs starka institutioner, rättsstatsprinciper och antikorrupsionsåtgärder i våra partnerländer. Korruptionen hindrar utveckling. Detsamma gäller skatteflykt, penningtvätt och organiserad brottslighet genom vilket stora summor går förlorade i form av illegala finansiella flöden.

I slutändan är varje regering ansvarig för sin egen utveckling och för att säkerställa grundläggande förutsättningar för investeringar och ekonomisk utveckling. Detta inkluderar även nationella reformer för mänskliga rättigheter och jämställdhet. Regeringen verkar för att EU ska fortsätta att försvara sina grundläggande värderingar, bland annat genom att försvara etablerat språk rörande mänskliga rättigheter, klimat, jämställdhet, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Finansieringsgapet belyser det akuta behovet av hållbar utvecklingsfinansiering från alla källor. Financing for Development 4-processen kräver en samlad insats, inklusive från en bredare givarbas, för att öka mobiliseringen av inhemska samt privata resurser för hållbar utveckling.

Anf. 83 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Det här är verkligen en otroligt viktig konferens i ett otroligt allvarligt läge, något som också statssekreteraren var tydlig med. Behoven är helt enorma; det är så otroligt många humanitära katastrofer runt om i världen samtidigt som resurserna minskar.

Gaza, Sudan, Demokratiska republiken Kongo och Syrien är bara några av de helt fruktansvärda situationerna, och samtidigt har vi tillbakadragandet av USAID. Situationen är helt fruktansvärd. I Sudan har de jättestora utmaningar att samla ihop de resurser som krävs bara för de humanitära behoven, och utöver att det humanitära biståndet minskar slår tillbakadragandet också undan utvecklingsbiståndet runt om, ett bistånd som är så otroligt viktigt för att få förändring över tid. Klimatförändringarna är en annan sådan faktor som verkligen syns inte minst i stora delar av Afrika men också i länder som exempelvis Afghanistan, där de humanitära behoven är helt katastrofala.

I det här läget undrar jag om statssekreteraren kan förtydliga vad man menar med en konkret och realistisk agenda. Det är som sagt en väldigt dramatisk tid och behoven är större än någonsin, så vad menar man

egentligen med det? Man nämner även att biståndet minskar, vilket jag var inne på, och vi undrar då var motståndet till det finns.

Även om Sverige fortfarande ligger hyfsat till precis på gränsen vid 0,7 procent har även vi, liksom många andra länder, minskat vårt bistånd. Någonstans blir det här också en självuppfyllande effekt: Ett land som tidigare har visat framfötterna och nu minskar bidrar till att andra länder också minskar. Vi ser snarare att vi är i ett läge där vi alla successivt skulle behöva öka. Därför vill vi anmäla en avvikande ståndpunkt.

Jag har en fråga. Jag uppfattade inte att statssekreteraren tog upp det här i det muntliga, och jag vet att det är talade ordet som gäller. I det skriftliga underlaget står en mening om att regeringen vill uppmana andra länder att prioritera stödet till Ukraina. Jag uppfattade inte att statssekreteraren sa – ja så, du sa det? Då är det en ännu mer relevant fråga. Vi reagerar lite på det här. Det är klart att vi tycker att stödet till Ukraina är otroligt viktigt, enormt viktigt. Vi står alla bakom stödet till Ukraina. Men på just den här utvecklingskonferensen ska man prata om de enorma behoven runt om i världen, till exempel i Sudan, världens största humanitära katastrof, där man just nu inte får ihop tillräcklig finansiering. Det finns så otroligt många exempel, och därför undrar jag ändå lite varför regeringen väljer att så specifikt gå in i konferensen med betoning på just Ukraina när behoven som sagt är så stora runt om i världen.

Jag har en sista fråga som kanske är lite utanför temat. Att det här är en otroligt viktig konferens är vi alla överens om. Vi kan konstatera att vid den förra konferensen, som var i Addis Abeba i Etiopien 2015, deltog den dåvarande statsministern tillsammans med biståndsministern och finansmarknadsministern. Jag är därför lite nyfiken på vilka som kommer att ingå i delegationen denna gång.

Anf. 84 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången.

Jag instämmer i hur viktigt det är att stödet till Ukraina inte går ut över det viktiga biståndet till världens fattiga länder. Givetvis ska Sverige uppmana övriga länder att stötta Ukraina, men det får inte ske på bekostnad av bistånd till fattiga länder. Det är viktigt att Sverige och EU upprätthåller ett ambitiöst bistånd och också driver på för det. Därför måste vi enas om att motverka de stora neddragningar som har skett på biståndet, inte minst på grund av USA:s stora neddragningar på sitt bistånd. Det är särskilt viktigt att agera för att öka stödet till jämställdhet och SRHR.

Vänsterpartiet anser också att det är en alltför stor fokusering på handel och näringsliv i regeringens ståndpunkt. Det finns en risk att medelinkomstländer gynnas och att fattiga länder missgynnas.

När man talar om bistånd måste man också ta med den skuldkris som finns bland världens fattigaste länder. Skuldlättnader behöver göras för de allra hårdast drabbade länderna. Här finns förslag från FN som Sverige och EU borde stödja.

Vi behöver även agera för att komma till rätta med den stora skatteflykt som i dag sker från de fattiga länderna. Det är konstaterat att det försvinner betydligt mer i skatteflykt från dessa länder än vad som betalas ut i det samlade biståndet. Dessa skattededlar skulle kunna göra stor nytta i investeringar i hälso- och sjukvård, utbildning och mycket annat som kan bidra till utveckling.

Det ligger trots allt i EU:s intresse att utvecklingsländers statsfinanser förbättras. Det bidrar till en tryggare global utveckling och minskar på sikt behovet av internationellt bistånd. Den rådande inriktningen med minskat bistånd och rena handelsavtal innebär att fattiga länder riskerar att bli ännu fattigare. På sikt kommer detta att öka behovet av internationellt bistånd, men vi vill ju gå mot en mindre fattig värld, inte en fattigare värld.

Anf. 85 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag har egentligen ingenting per se emot det som står i regeringens ståndpunkt, och mycket kan jag hålla med om. Men jag har några funderingar och reflektioner.

Som statssekreteraren påpekade är det ett helt nytt och allvarligt läge, så nu behöver vi fundera ännu mer på vad bistånd är och hur man ska hantera detta i Sverige, EU och världen. Nu handlar det om EU:s utvecklingsbistånd, och när stödet minskar med 40 procent på totalen anser Centerpartiet att det finns en risk att utvecklingsbiståndet tenderar att hamna i medelinkomstländer eller länder som har kommit lite längre demokratiskt medan framför allt humanitärt stöd fokuseras till de svåra konflikterna med mest utsatthet. Hur kan Sverige och EU driva på så att detta inte sker? Borde man ta ett större grepp och se över uppdelningen mellan humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd?

Sudan har nämnts, och det är väl det absolut tydligaste exemplet på att humanitärt bistånd inte är något akut och kortvarigt utan något som behövs under väldigt lång tid. Vi behöver kanske växla mellan utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd. Borde man inte ta upp också detta i samband med konferensen?

Det handlar som sagt om risken att utvecklingsbiståndet hamnar i medelinkomstländer medan de auktoritära staterna bara får humanitärt stöd eftersom det där ofta råder värderingar som går helt emot det EU står för. Det blir ett problem eftersom dessa länder också har behov av utvecklingsstöd. Har man reflekterat över denna uppdelning, och kan det tas upp på konferensen? Om inte är det ett medskick. Jag inser att det är en stor fråga.

På konferensen ska man ju ta fram en gemensam ståndpunkt. Kommer man att ta upp långtidsbudgeten och om storleken på biståndet i den kommer att vara densamma? Eller finns det funderingar på att även skära där?

Något som varken har nämnts i den skriftliga ståndpunkten eller muntligt här är den koppling regeringen ofta brukar göra mellan återvandring och migration och bistånd. Är detta något regeringen kommer att ta upp även i dessa diskussioner?

Vidare undrar jag hur regeringen ställer sig till de förslag FN har kommit med och om det är något man kommer att ta upp.

Vi är alla oerhört måna om Ukraina och stödet till Ukraina. Men frågan är om betoningen på det kan slå fel i dessa diskussioner av just de skäl som har lyfts upp om omvärlden med mera. Att stödet till Ukraina behöver öka råder det inget tvivel om, men jag delar den fundering som redan har uttryckts.

Anf. 86 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tänkte mest redogöra för Miljöpartiets syn på detta. Vi är också väldigt oroad över att biståndet minskar och att man nu också lägger om biståndspolitiken i grunden och fokuserar mer på att villkora biståndet och koppla det till konkurrenskraft snarare än att utgå från människors situation på marken. Vår oro gäller också att man vill använda biståndspengar som motprestation för migration. De nedskärningar som görs både internationellt och från Sveriges sida är också mycket oroande.

Vi menar att biståndet ska användas för sådant som OECD-Dacs regelverk identifierar. Det ska gå till att stötta människor som lever i fattigdom och förtryck, inte till att gynna till exempel företags intressen. Vi menar att handel och bistånd kan växelverka men att biståndsmedel ska gå till bistånd.

Det är vår syn på detta.

Det nämns i regeringens ståndpunkt att man vill påskynda genomförandet av de globala hållbarhetsmålen och att man av denna anledning tittar på hur man kan mobilisera finansiering. Man landar i att man vill jobba med tillväxtfrämjande reformer.

Just i de hållbarhetsmål det refereras till som en anledning att göra detta nämns behovet av att styra bort från klimatskadliga och miljöskadliga subventioner. Här har Sverige inte kommit så långt. Subventionerna till klimatskadliga och miljöskadliga verksamheter är nämligen större än vår miljöbudget.

Inom EU går årligen cirka 50 miljarder euro till det som är identifierat som naturskadliga subventioner och cirka 120 miljarder euro till klimatskadliga subventioner. Samtidigt har man på ett globalt FN-möte skrivit under på att 500 miljarder amerikanska dollar varje år ska omdirigeras från natur- och miljöskadliga subventioner till att främja natur- och miljöbevarande åtgärder.

Här har vi alltså mycket att jobba med. Det är viktigt att lyfta fram detta, för det pratas inte om det, vilket oroar mig.

Låt mig också understryka det Vänsterpartiet sa om hur oerhört viktigt det är att motverka skatteflykt. Om man lyckas skulle det kanske till och med ge bättre finansiering än exempelvis innovativa finansieringslösningar.

Anf. 87 Statssekreterare DIANA JANSE:

Jag hoppas få med allt.

Utvecklingsfinansiering och hum-finansiering hänger givetvis ihop, och båda kommer ofta från ODA-budgetar. Mötet fokuserar dock på utvecklingsfinansiering. Men jag kan bara instämma i att det globalt finns enorma och ökande humanitära behov, vilket vi dagligen konstaterar.

Vad menas med konkret och realistisk? Jo, vi vill ha en konstruktiv diskussion som fokuserar på lösningar och undvika polarisering och rop på pengar som inte finns. Vi ser ett minskat ODA-flöde, och då är frågan hur vi kan använda de ODA-pengar som finns katalytiskt så att vi kan frigöra andra resurser från andra källor, exempelvis privata investerare, filantroper, utvecklingsbanker och andra stora investerare, för att uppnå samma sak, nämligen finansiering av länders utvecklingsbehov. Ingen i Sevilla kommer att stiga fram och överbrygga gapet mellan behov och

ODA-medel, så vi måste hitta andra vägar. Vi vill ha en konstruktiv diskussion om hur man kan uppnå detta på bästa sätt.

Givet de stora neddragningarna i biståndet på många håll ökar Sveriges relativa vikt i biståndssammanhang eftersom vi alltjämt är en stor och generös givare. Vi har länge drivit på för en breddad givarbas. Det är väldigt få länder bland givarna, och det finns gott om utrymme för fler att stiga fram och bidra. Detta driver vi ständigt på för i olika sammanhang.

När jag under en tidigare punkt informerade om Ukraina sa jag att vi vill se att en ökad andel av EU:s totala stöd går till Ukraina. Vi vill att EU stiger fram här. Vad jag kanske inte sa är att vi också vill att enskilda länder stiger fram här. Detsamma gäller givetvis i biståndssammanhang generellt.

Varför betona Ukraina? Vi anser att det är en existentiell fråga för Sverige. Det är vår viktigaste utrikespolitiska prioritering. Det är inte bara en existentiell fråga för Sverige utan också för Europa, och därför driver vi frågan om stöd till Ukraina så hårt. Vi vet också att biståndstappet har varit dramatiskt.

Det är också en existentiell fråga för hela den regelbaserade världsordningen. Därför anser vi att vi ska och bör driva just Ukrainaprioriteringen hårt trots att det finns stora behov även på andra håll.

Vad gäller frågorna om det blir för mycket fokus på företagande och om det här kommer att innebära att det i politikens inriktning gällande handels- och biståndssynergier och så vidare blir för mycket fokus på medelinkomstländer kan man först konstatera att ungefär 60 procent av världens fattigaste bor i medelinkomstländer. Det finns alltså stora behov även där.

Sedan kan vi också konstatera att det inom Europapolitiken görs väldigt mycket även för de fattigaste länderna. Där bidrar Sverige via ombud, via utvecklingsbanker och Världsbanken, via våra kärnstöd till FN och så vidare. Det finns alltså också med.

Jag uppfattar inte att det finns en risk att det blir ett för stort fokus på företagande, för det som är i fokus för allt bistånd är landets egen utvecklingsagenda. De flesta länder vill ha investeringar och företag som ger jobb och sysselsättning. De vill ha tillväxt och ekonomisk utveckling så att det finns en kaka att dela på nationellt. Fokus för allt bistånd är ju ländernas egna prioriteringar och egen utvecklingsfinansiering. Sedan kan det matchas av till exempel en europeisk kompetensbas eller ett europeiskt företagarintresse – eller svenskt, för den delen.

Nu minns jag inte vem som var inne på de fattigaste ländernas utveckling och att det inte bara blir hum-hjälp där. Jag skulle säga att det till viss del finns en konflikt här: För att utvecklingsbistånd ska få någon större genomslagskraft krävs också en vilja från länderna själva att driva reformer, och de fattigaste länderna sammanfaller ofta – i alla fall enligt min erfarenhet – med dem som har det svårast eller är minst villiga att driva reformerna. Därför blir det svårt, för även om man lägger stora pengar på utvecklingsbistånd till de länderna är det svårt att få något verkligt genomslag.

Givet de begränsade resurser som finns måste man då tänka: Är det här den bästa investeringen vi kan göra, eller ska vi ta de pengarna och gå någon annanstans för att få ett större genomslag och göra skillnad för fler fattiga människor? Då är det hum-hjälp som finns kvar, för det är

någonstans det yttersta. Det är alltså svårt. Även med väldigt mycket biståndsfinansiering och utvecklingsbistånd är det svårt att få genomslag om vissa parametrar inte finns på plats.

När det gäller frågan om det är något slags Ukrainabudgetförhandling: Det är det inte. Det finns andra forum för det.

Kommer det att vara något om migration, bistånd, återvandring och de synergierna? Jag tror väl inte det, men vi får se vart diskussionen tar vägen; det är ju flera länder som har migrationsfrågan högt upp på dagordningen. Regeringens politik i det avseendet är känd.

När det gäller att det inte ska gå till företag har jag kommenterat det. Jag tror att det var det sista.

Anf. 88 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för svaren!

Vi är fullt medvetna om att det här är en konferens som handlar om utvecklingsfinansiering. Min poäng var mer att det, utifrån att vi ser att det humanitära biståndet ökar kraftigt samtidigt som biståndsmedlen minskar, är så att utvecklingsfinansieringen trycks undan. Det var min poäng, jag vill någonstans också fortsätta betona att detta.

Vi ser även att många länder nu tyvärr minskar sitt bistånd till förmån för ökningar av sina försvarssatsningar. Det är klart att många länder behöver öka sina försvarssatsningar – det säger jag verkligen ingenting om – men jag tror att vi också måste bli bättre på att prata om även biståndspolitik som en fråga om säkerhet.

Vi måste kunna se att utvecklingsfinansiering och utvecklingsbistånd är en otroligt viktig del om vi ska kunna långsiktigt motverka konflikter i världen. Vi ser ju att det blir som ett moment 22: I länder som är väldigt konfliktdrabbade lider också civilbefolkningen något enormt, och det blir i sig också nästan självuppfyllande vad gäller att konflikterna fortsätter. Jag tänker därför att man även i ett säkerhetspolitiskt samtal behöver prata om det här. Det känns viktigt.

Jag tycker också att de frågor som har lyfts om var resurserna hamnar är viktiga. Jag tycker att det är en helt rimlig diskussion att ha på den här konferensen, för precis som bland andra Centerpartiet har lyft ser vi ju att resurserna, samtidigt som de minskar, blir alltmer centrerade till medelinkomstländer. Det kan vi förstå på många sätt, men det innebär också stora utmaningar.

Det är klart att det ändå känns rimligt att på en sådan här konferens ha väldigt strategiskt principiella samtal av typen: Hur ser vi till att verka där hjälpen behövs som mest? För att citera en biståndsorganisation bara den här veckan: Det är dyrare att verka på landsbygden än att jobba i Nairobi. I tider när vi pratar väldigt mycket om effektivt bistånd måste vi också fundera på vad som *är* effektivt bistånd. Det måste också kunna vara ett effektivt bistånd att vara på den plats där det är dyrare men där man kanske faktiskt kan göra större skillnad. Det tycker vi ändå är en viktig del av den här konferensen.

Sedan går jag tillbaka till Ukraina. Vi tvekar som sagt inte en sekund på att stödet till Ukraina behöver öka, men vi reagerar ändå på att det så uttryckligt är en prioritering på det här mötet just när vi ser att behoven är så enorma runt om i världen. Det får inte bli så att det trycker undan utvecklingsfinansieringen i övriga världen.

Slutligen, bara för att klargöra: Vi vill ändå anmäla avvikande ståndpunkt om att vi tycker att Sverige bör driva på för att successivt öka utvecklingsfinansieringen bland EU:s medlemsländer, och bland världens länder, för att göra mer.

2024/25:33
23 maj

Anf. 89 ANNA LASSES (C):

Tack för svaren, statssekreteraren!

När det gäller långtidsbudgeten var det inte budgeten till Ukraina jag var ute efter, utan det var egentligen EU:s hela biståndsbudget. Det var mer en fråga om huruvida detta kommer att komma upp, i och med att det som jag förstår det finns en diskussion om att minska EU:s biståndsbudget. Jag tänkte att det kanske är någonting som man diskuterar när man ändå hamnar i de här sammanhangen.

Sedan undrar jag fortfarande hur den svenska regeringen ställer sig till de FN-förslag som har kommit när det gäller skuld, för det är ju ändå någonting som verkligen kommer att diskuteras på den här konferensen.

Jag är nog faktiskt böjd att hålla med Socialdemokraterna i deras avvikande ståndpunkt, och jag vill anmäla avvikande ståndpunkt när det gäller kopplingen mellan migration, återvandring och bistånd, så att det blir tydligt.

Anf. 90 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Tack, statssekreteraren, för alla svar som vi har fått!

När det gäller det som statssekreteraren lite grann var inne på här på slutet, det vill säga hur det humanitära biståndet och utvecklingsbiståndet hänger ihop, tycker jag att det är svårt. Även om vi här bara ska prata utvecklingsfinansiering hänger nämligen allting ihop, och det är svårt att bena ut och skilja dem från varandra. Jag vill därför, trots väldigt bra svar, anmäla en avvikande ståndpunkt med hänvisning till det jag har framfört.

Sedan tog även Anna Lasses upp en sak som vi brukar ha en gemensam avvikande ståndpunkt om, nämligen kopplingen mellan migration och bistånd – att det inte ska användas som en påtryckning.

Anf. 91 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag vill anmäla avvikande ståndpunkt även från Miljöpartiets sida i enlighet med det jag redan har framfört. Jag har nämnt att vi inte tycker att man ska villkora biståndspengar med prestationer av olika slag. Jag vill därför ansluta mig till Centerpartiets avvikande ståndpunkt.

Jag fick inte riktigt någon kommentar eller något svar gällande det jag nämnde tidigare, men min avvikande ståndpunkt berör också de miljöskadliga subventioner som ingår i det hållbarhetsarbete som man refererar till.

Anf. 92 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag vet inte om statssekreteraren vill kommentera någonting – annars kan jag kanske snart försöka sammanfatta – men jag ger ordet till statssekreteraren. Om man får göra ett medskick: Statssekreteraren svarade inte på frågan om representation vid delegationen. Det kunde ändå

vara intressant för EU-nämnden att få den informationen, om det är möjligt.

Anf. 93 Statssekreterare DIANA JANSE:

Fru ordförande! Låt mig börja med det beskedet! Det är jag som kommer att leda delegationen till Sevilla.

Låt mig ändå ge några kommentarer.

När det gäller biståndet som en del av säkerheten är det absolut så, och i Ukrainakontexten gör vi gång efter annan poängen att vi tycker att det är en viktig investering inte bara i vår utan i Europas säkerhet att investera i bistånd till Ukraina. Där är kopplingen alltså väldigt tydlig. I slutändan handlar det ändå alltid om att prioritera bland begränsade resurser, men vi ser absolut den kopplingen.

När det sedan gäller medelinkomstländer, återigen, tror jag att man med mindre pengar – nu pratar jag biståndsmedel – som används rätt kan hjälpa länder att själva mobilisera andra finansieringsflöden, inklusive att länderna driver sina egna reformer om till exempel skatteuppbörd eller annan typ av inhemsk resursmobilisering. Det är avgörande för att de länderna ska komma på banan och stå på egna ben. Då frigörs pengar som kan läggas någon annanstans, så då blir det biståndsmedel över till annat.

Jag tycker att det är viktigt att komma ihåg att det krävs ständiga prioriteringar bland alla behov som finns. Det handlar om att lägga medlen där man får störst utväxling för dem. Det glöms ofta bort att mer än hälften av världens fattigaste bor i medelinkomstländer och lägre medelinkomstländer. Det är fortfarande det som de här insatserna riktar sig mot.

Slutligen tror jag inte att EU:s biståndsbudget kommer att komma upp. Vi förutser inte att det blir någon diskussion om storleken på EU:s biståndsbudget, men vi vill göra poängen om Ukrainaprioriteringen också inom ramen för den budget vi har.

Anf. 94 VICE ORDFÖRANDEN:

Då ska vi se hur vi kan hantera beslutet.

Som jag uppfattar det finns det en gemensam avvikande standpunkt från Socialdemokraterna och Centerpartiet utifrån det som Alexandra Völker aviserade i sitt senaste inlägg. Det handlar framför allt om att Sverige snarare borde driva på för att successivt öka utvecklingsfinansieringen bland EU:s medlemsländer och att de länder som kan göra mer behövs lika väl som humanitärt – inte minst med tanke på hur det ser ut, det vill säga att det behövs ett ökande stöd både till Ukraina och till andra delar av världen.

Sedan finns det en gemensam avvikande standpunkt från Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet som handlar om kopplingen mellan migration och bistånd utifrån hur man har redogjort för detta, det vill säga att det inte ska användas som påtryckningsmedel.

Sedan uppfattade jag att Vänsterpartiet därutöver har en avvikande standpunkt utifrån vad Ilona har framfört och att Miljöpartiet har en avvikande standpunkt utifrån det som Rebecka har framfört.

Med detta kan jag ändå konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förbindelserna EU–Afrika: uppföljning av ministermötet mellan EU och Afrikanska unionen. Också detta är en diskussionspunkt.

2024/25:33
23 maj

Anf. 95 Statssekreterare DIANA JANSE:

Fru ordförande! Dagordningens andra diskussionspunkt är relationen mellan EU och Afrika med fokus på uppföljningen av ministermötet mellan EU och Afrikanska unionen i förrgår i Bryssel samt det kommande toppmöte på stats- och regeringschefsnivå mellan EU och Afrikanska unionen som planeras senare under 2025.

Det var betydelsefullt att ministermötet, det första på politisk nivå sedan 2022, ägde rum med stor uppslutning på båda sidor. Vid mötet bekräftades den vikt som EU och AU lägger vid vår gemensamma relation. Tillsammans är vi ett betydande block i multilaterala forum, exempelvis inom FN och inom G20. Ministermötet var även ett viktigt steg i det förberedande toppmöte som ska äga rum senare i år.

Regeringen välkomnar att EU i likhet med Sverige eftersträvar bredare relationer med Afrika inklusive på handelsområdet. Potentialen för ekonomisk tillväxt på kontinenten är betydande. Afrika kommer enligt FN att stå för halva jordens arbetsföra befolkning 2050. Tillsammans med Afrikas stora naturresurser, inte minst kritiska mineral, placerar detta kontinenten i blickfånget för en tilltagande geoeconomisk rivalitet.

Regeringen verkar för ett jämbördigt partnerskap mellan EU och Afrika som tar tydligt avstamp i ömsesidiga intressen och delat ansvar med fokus på handel och multilaterala samarbeten.

Regeringen anser att EU bör stödja afrikanska länders egen resursmobilisering och ägarskap för utvecklingen i det egna landet. Regeringen avser att framhålla biståndets katalytiska roll för att mobilisera resurser genom handel, privata investeringar och inhemsk resursmobilisering.

EU är Afrikas starkaste partner inom handel, investeringar och utvecklingssamarbete. Det partnerskap Europa erbjuder Afrika är överlägset konkurrerande stormakters. EU:s Global Gateway-strategi spelar och kan spela ytterligare en viktig roll.

Anf. 96 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

Anf. 97 Statssekreterare DIANA JANSE:

Under punkten Övriga frågor väntas Frankrike informera om Nutrition for Growth Summit, som hölls i Paris i mars, och Slovenien väntas lyfta små och medelstora företags roll i Global Gateway.

Anf. 98 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Med detta har vi hanterat dagordningspunkterna för utrikes frågor och utveckling. Vi tackar statssekreterare Janse med medarbetare och önskar en trevlig helg.

2024/25:33
23 maj

Anf. 99 Statssekreterare DIANA JANSE:
Tack så mycket, och trevlig helg!

Innehållsförteckning

2024/25:33

23 maj

§ 1 Jordbruksfrågor.....	1
Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	1
Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	1
Anf. 5 REBECKA LE MOINE (MP).....	3
Anf. 6 ANNA LASSES (C).....	3
Anf. 7 JYTTE GUTELAND (S)	3
Anf. 8 MALIN DANIELSSON (L).....	4
Anf. 9 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	4
Anf. 10 ANNA LASSES (C).....	4
Anf. 11 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 12 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	5
Anf. 13 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 14 VICE ORDFÖRANDEN	5
Anf. 15 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	5
Anf. 16 VICE ORDFÖRANDEN	5
Anf. 17 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	5
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP).....	6
Anf. 19 ANNA LASSES (C).....	6
Anf. 20 JYTTE GUTELAND (S)	6
Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN	6
Anf. 22 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	6
Anf. 23 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	7
Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP).....	7
Anf. 25 JYTTE GUTELAND (S)	7
Anf. 26 ANNA LASSES (C).....	7
Anf. 27 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	7
Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP).....	7
Anf. 29 VICE ORDFÖRANDEN	8
Anf. 30 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	8
Anf. 31 VICE ORDFÖRANDEN	8
§ 2 Allmänna frågor.....	9
Anf. 32 VICE ORDFÖRANDEN	9
Anf. 33 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	9
Anf. 34 VICE ORDFÖRANDEN	9
Anf. 35 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	9
Anf. 36 VICE ORDFÖRANDEN	10
Anf. 37 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	10
Anf. 38 VICE ORDFÖRANDEN	10
Anf. 39 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	10
Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN	10
Anf. 41 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	10
Anf. 42 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	12
Anf. 43 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	13
Anf. 44 ANNA LASSES (C).....	13
Anf. 45 REBECKA LE MOINE (MP).....	14
Anf. 46 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 47 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	14

Anf. 48	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	16
Anf. 49	ALEXANDRA VÖLKER (S)	17
Anf. 50	REBECKA LE MOINE (MP)	17
Anf. 51	VICE ORDFÖRANDEN	17
Anf. 52	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	17
Anf. 53	ALEXANDRA VÖLKER (S)	18
Anf. 54	ANNA LASSES (C)	19
Anf. 55	MALIN DANIELSSON (L)	19
Anf. 56	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	19
Anf. 57	VICE ORDFÖRANDEN	19
Anf. 58	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	19
Anf. 59	VICE ORDFÖRANDEN	20
Anf. 60	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	21
Anf. 61	PER-ARNE HÅKANSSON (S)	21
Anf. 62	VICE ORDFÖRANDEN	21
Anf. 63	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	21
Anf. 64	VICE ORDFÖRANDEN	21
Anf. 65	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	22
Anf. 66	REBECKA LE MOINE (MP)	22
Anf. 67	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	22
Anf. 68	VICE ORDFÖRANDEN	22
Anf. 69	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	22
Anf. 70	VICE ORDFÖRANDEN	22
Anf. 71	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	22
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 73	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	23
Anf. 74	VICE ORDFÖRANDEN	23
Anf. 75	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	23
Anf. 76	VICE ORDFÖRANDEN	23
§ 3	Utrikesfrågor – utveckling	25
Anf. 77	VICE ORDFÖRANDEN	25
Anf. 78	Statssekreterare DIANA JANSE	25
Anf. 79	VICE ORDFÖRANDEN	25
Anf. 80	Statssekreterare DIANA JANSE	25
Anf. 81	VICE ORDFÖRANDEN	26
Anf. 82	Statssekreterare DIANA JANSE	26
Anf. 83	ALEXANDRA VÖLKER (S)	27
Anf. 84	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	28
Anf. 85	ANNA LASSES (C)	29
Anf. 86	REBECKA LE MOINE (MP)	29
Anf. 87	Statssekreterare DIANA JANSE	30
Anf. 88	ALEXANDRA VÖLKER (S)	32
Anf. 89	ANNA LASSES (C)	32
Anf. 90	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	33
Anf. 91	REBECKA LE MOINE (MP)	33
Anf. 92	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 93	Statssekreterare DIANA JANSE	33
Anf. 94	VICE ORDFÖRANDEN	34
Anf. 95	Statssekreterare DIANA JANSE	34
Anf. 96	VICE ORDFÖRANDEN	35
Anf. 97	Statssekreterare DIANA JANSE	35

Anf. 98 VICE ORDFÖRANDEN	35	2024/25:33
Anf. 99 Statssekreterare DIANA JANSE.....	35	23 maj
